

EXPERIMENTELEN ZONDER HOOFDLETTER

„Natuurlijk, ik had toen net als Theo Wolvecamp naar Amsterdam moeten gaan, maar ik was pas getrouwd en heb die stap niet durven nemen,” bekent Riemko Holtrop, die vlak na de oorlog en zelfs al eerder in Twente werk maakte dat 'experimenteel' genoemd kan worden. Samen met o.a. Jan Broeze had hij in 1945 'De Nieuwe Groep' opgericht om de aandacht op de nieuwe ontwikkelingen in Overijssel te vestigen.

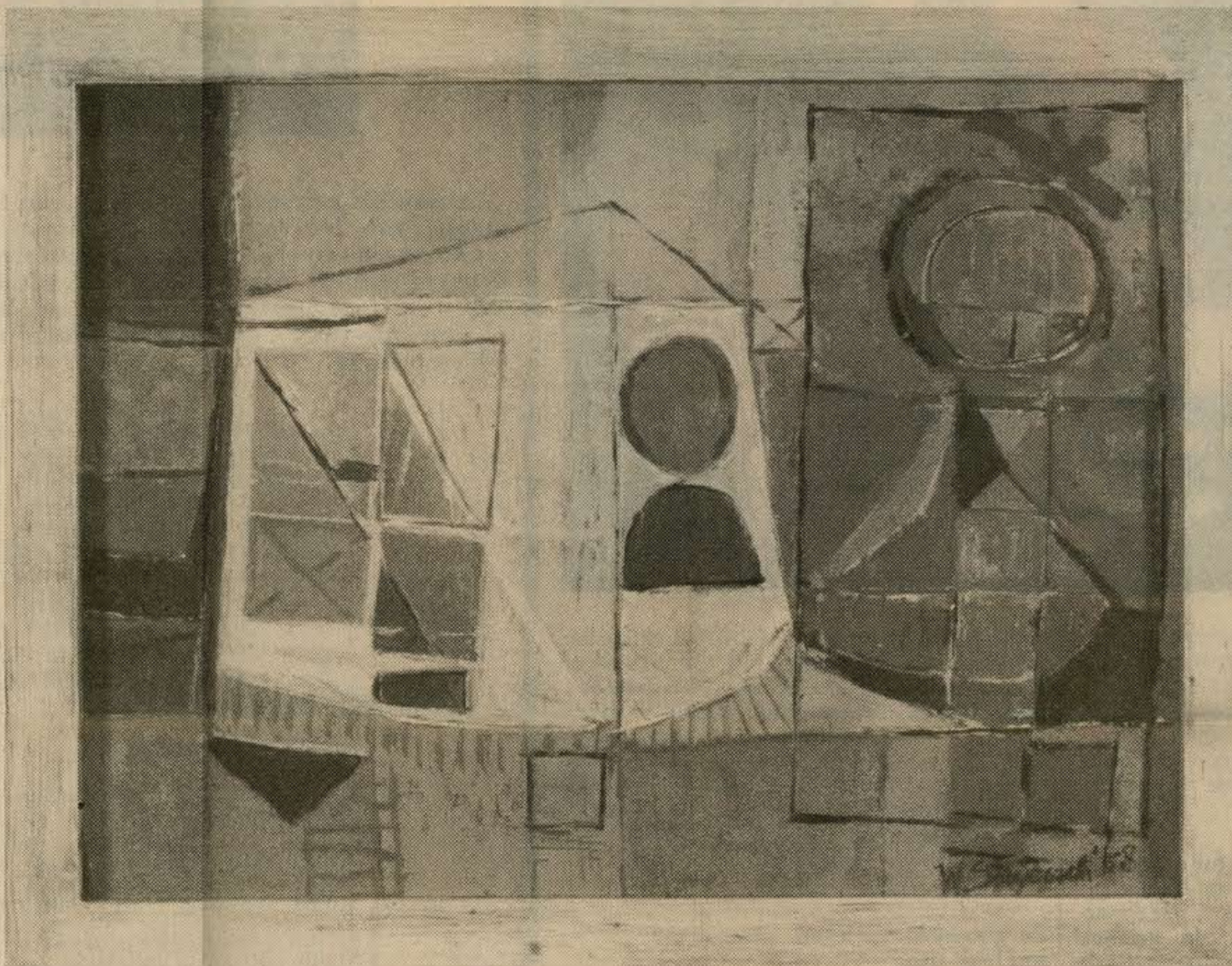
KUNST KIJKEN

door Ed Wings

Twee jaar later liet hij in 't Gildehuys in Amsterdam zijn experimentele tekeningen zien en vond hij aansluiting bij 'Vrij Beelden'. Toen Willy Boers, die een actieve rol in deze eerste avantgarde groepering van na de oorlog speelde, in 1950 met enkele leden uittrad en 'Creatie' oprichtte, exposeerde Holtrop met deze naar een absolute kunst strevende groep. Anton Rooskens, die het avontuur van de Experimentele Groep Holland en Cobra had meege maakt, was ook van de partij.

Enige spijt

De nu 75-jarige Holtrop kijkt met enige spijt terug op dat begin, omdat hij toen de kans niet heeft gegrepen en daardoor onbekend is geble-

■ De sfeer van Klee in een compositie uit 1958 van Wim Strijbosch.

Foto: Nico Copenhagen

Onbekend gebleven kunstenaars nu in de belangstelling

ven. Dat hij beter verdient, blijkt uit de terugblik op zijn ontwikkeling die hij in het Provinciehuis in Zwolle heeft gekregen (tot 28 april). Het experimentele staat bij hem vooral in het teken van een wisselend materiaalgebruik.

Tijdens de oorlog tekende hij met houtskool en siberisch krijt tekeningen op het thema 'Bezetting', die hun spontane expressie aan het

materiaal te danken hebben. Hetzelfde geldt voor de korte tijd later ontstane monotypes en de aan het eind van de jaren zestig in een eigen techniek gemaakte 'schraap-panelen'. Maar ondanks deze vrijheden, bleek Holtrop behoefte te hebben aan een houvast.

Hij vond die in een constructivisme, dat heeft geleid tot zowel abstracte als figura-

tieve beelden die met betekenissen zijn geladen. Vorm en betekenis verraden een hang naar een kosmisch beleven, dat vermoedelijk door het absolutisme van 'Creatie' is gestimuleerd. Holtrop is altijd een 'Creatief' gebleven.

Hoofdletter

In de naoorlogse periode waren vele kunstenaars expe-

rimenteel werkzaam, ook buiten Amsterdam. 'Vrij Beelden' telde verscheidene Rotterdammers en Hagenaars onder wie Wouter van Heusden, Willem Hussem, Wim Sinemus, Jan Roëde en Piet Ouborg, op wiens interessante ontwikkeling nu in Rijksmuseum Twenthe in Enschede (tot 27 mei) wordt teruggekeken. Maar dat vooruitstrevende kunstklimaat kreeg pas betekenis, toen Karel Appel en zijn vrienden eerst de Experimentele Groep Holland en vervolgens Cobra oprichtten. De Experimentelen kregen daardoor niet alleen een hoofdletter, maar ook een

internationale status.

Cobra heeft nu haar eigen (belangrijke) hoofdstuk in de kunstgeschiedenis en een opvallende plaats op de kunstmarkt. Vooral in het licht van dit laatste feit worden er enige tijd pogingen ondernomen verscheidene experimentelen met een kleine letter, zoals Kolthof, Itmar Roëde en Sinemus, in de belangstelling te brengen. De hoofdstedelijke Galerie Mar (Prinsengracht 574) is wat dit betreft zeer actief. Tot het eind van deze maand is er het abstracte werk van Klaas Boonstra te zien. Gelijktijdig toont Kunsthandel Koorin (Spiegelgracht 14) een fascie uit de ontwikkeling van de in 1968 op veertigjarige leeftijd overleden Wim Strijbosch.

Doorbraak

Deze kunstenaars hebben in het experimentele klimaat een bescheiden rol gespeeld zodat ze gemakkelijk konden worden vergeten. In de studie 'De doorbraak van de moderne kunst in Nederland' die in 1984 de gelijknamige reizende tentoonstelling begeleidde, worden hun namen terloops vermeld. Dat zegt niet alles. Ook een bescheiden experimenteel heeft zijn kwaliteiten. Het werk uit 1957 en 1958 dat van Strijbosch wordt getoond, wordt gekenmerkt door een decoratieve toepassing van kleur en vorm, die alleen in een aantal Klee-achtige composities ruimte laat voor poëtische accenten in de experimentele sfeer. Deze herinneren dan ook aan de schilderkunst van Corneille en de bij 'Creatie' betrokken Jaap Nanninga.

Dat zal ook de reden zijn geweest om juist deze periode te tonen, maar daarmee wordt het talent van de veelzijdige Strijbosch, die o.a. architect was als grafisch ontwerper en decorateur, natuurlijk geen recht gedaan.